

Übersüsteem.

Mis on ühist passjansil, majandusel, rahandusel ja riigil? Passjanssi, arvutikeeles Solitaire'i, võib kirjeldada kui liikumist kaoselt korrastatusele. Segamini kaardid peavad jõudma mastide järgi järjekorda; ideaaljuhul kui kaardid on laiali paigutatud õiges järjekorras, on see vaid ladumise vaev. Ent kaardid on segamini, maste on neli ja kaardi võimalikke asukohti kolm. Kaartide õige järjekord tähendab selles mängus, et õige kaart on võimalikult õiges kohas ajateljel. Sellele vihjamiseks tiksub all paremas nurgas ka kell. Ja mänguvõtteid, millal mõni kaart välja laduda või tagasi paigutada on suur hulk. Lihtsakoelised mängijad, keda on lõviosa, laovad lihtsalt järjest ja ei vaevugi mõtlema. Nead tunnevad ära kas kaart on õige või vale ja ülejäänud on n.ö. jumala kätes. Strateegid seevastu ründavad juhust ja jumalat üsna rängalt ja saavutavad ka tihti paremaid tulemusi kui lihtmängijad, kelle kogu mängulõbu piirdub kaartide käsitsi tõstmise ja "mänguõnnega". Solitaire'i võib võrrelda rahavoogude liikumisega ajas ja sellele asetatud takistustega. Lihtsakoeline mängija on võrreldav ühes kohas töötajaga, kellele "nead" peavad töö eest maksma ja kui palk hilineb, siis on nutune, aga töötaja ei saa midagi teha. Strateegid on "üheksa ameti pidajad" ja tõstavad oma töid ja laekumisi ajateljel, mitte objektide vahel. Seda viimast ma rohkem seletama ei hakka. Kes sai aru, see sai, kes mitte, sel pole ilmselt vajagi.

Majandusega on umbes sama lugu. Kõik, mis on õigel ajal, õiges kohas ja mida tehakse õiges koguses, saab olla korrastatud ja toimib hästi. Kui me teeme midagi valel ajal, näiteks kasvatame maasikaid talvel, siis tuleb arvestada lisaressursiga kasvahoone, selle kütmise, valgustamise jne tarvis. Toode kallineb, aga teatud tingimustes näib, et seda saab siiski endale lubada. Iga asja on võimalik toota õiges kohas, kus tootmine on kõige vähem kulukas ent siin tuleb jälgida ka üldist kasu. Pikemas ajalõigus võib tootmine odavas piirkonnas maksta väga valusasti kätte oma kodus, kus ei osatagi enam tööd teha või mõelda ja siis millegipärast lõpeb ka raha otsa ja sinu toodet ei taheta osta. See on su lõpp.

Sama lugu on tootmise kogustega. Ühekordse kasutamise asjad annavad küll odava hinna ning väikeste arvude seaduse järgi ka suure käibe, ent pikas perspektiivis nad vaid raiskavad aega, tooret ja ka raha – maailm ise ei muutu ju ühekordse kasutamise objektiks kogu inimkonnale, inimkonnal lihtsalt ei ole enam kuhugi edasi minna. Vähemalt mõistusepäraselt tajutavas tulevikus mitte, küll aga lubadustes ja unistustes.

Rahandus on järgmine fenomen, Ding an sich, kui lubate. Sest raha on täna juba väga raskesti defineeritav nähtus. Ühest küljes on raha riigi omaks peetav,

teisest küljest on just riik end raha läbi tapnud, jättes endale vaid rahast suurema võla.

Protsess ise on järgmine. Riik annab oma territooriumil tegutsevale Keskpangale (ma ei seostaks Keskpanka riigiga, Keskpank on vaatamata temast jäävale muljele siiski riigiväline ja selles, et teda peetakse riiklikuks, seisnebki inimeste suur eksitus rahanduse mõistmisel. Föderaalreserv pole ju kahjuks föderaal- ega ka -reserv.) korralduse emiteerida raha ja riigi(s tegutsev) Keskpank, tellib vastava koguse pabereid ning enamalt jaolt ümmargusi metallitükke, mida kujundab riigi sümboolika. Aga nüüd annab antud riigi Keskpank selle raha laenuks kommertsbankadele, kelle käsutuses on (Sic!) juba mitmete riikide raha, mis annab kommertsbankadele solitaireliku kombineerimisvõime.

Tähelepanelikum lugeja märkas vist, et varjatult on mängus ka teistes riikides tegutsevad Keskpangad, kellel tänu suhetele Euroopa Keskpangaga on samuti solitaire'ivõime – Target ja Target2, millest kirjutas Jan Hurri 8.4.2012. a. Taloussanomates pealkirja all “Suomen Pankki: Helsinki, meillä on ongelma”.

Tegelikult on Target-süsteemi puhul tegu üsna õige asjaga, ainult tema kasutamine on veidi kummaline, et mitte öelda halvemini. Mõistan seda süsteemi nii, et riikide(s tegutsevad) Keskpangad on Targeti kaudu ühendatud anumate süsteemis, kus rahavedeliku nivoo on kõigis anumates ühel kõrgusel, ainult anumate diameetrid on erinevad ja sellega pole arvestatud; õigem oleks vist öelda, et sellega on arvestanud vaid valitud ja lihtrahva mõistus asjade ruumilise ettekujutamiseni ei küüni. Et kujundit edasi arendada, tasuks veel vaatluse alla võtta anumate seinte kuju, mis võib olla kas sisse- või väljapoole kaardus. Edasi fantaseerib igaüks ise.

Kommerts pangandust ühes intressipõhise rahaga peetakse kapitalismi osaks, kuid kapitalismiga pole tal vähimatki seost - raha ei ole ju kapital vaid kapitali esindav ekvivalent ja seega ei saa kommerts pangad tegelikult ka olla kapitali allikad. Just seetõttu, et nad kommerts pangad ei ole kapitali allikad, sest nendes puuduvad tegelikud tootmisvahendid, ei saa nad olla ka kasviku pakkujad ega kasviku nõudjad.

Keskpanka peetakse riiklikuks pangandust reguleerivaks mehhanismiks - see pole seda. Mis ta on? Täpselt nagu ei oskagi öelda. Ühelt poolt kommerts bankade katus, mis neid poolvarjatult juhib ent teiselt poolt oleks Keskpank justkui ise suuremate kommerts bankade käepikendus.

Minu arvates tuleks igal võimalusel kummutada väärarusaama, et keskpangad on riiklikud (loomulikult nad peaksid seda olema) ja et raha on riigi oma (jällegi - peaks igal juhul olema). Et keskpangale on antud riigi nimi ja et rahale on trükitud riiklikud sümbolid, ei ütle vähimatki nende sügavama sisu kohta. Selline väärkujutus ei luba paljudel ka täna toimiva süsteemi riikalikkust mõista. Sellise kurjuse võimalikkus ei mahu tavalisele inimesele pähe - see on täiesti

ebainimlik. Tänapäevane süsteem toimib silmnähtavalt inimkonna arengu pidurina ning proportsionaalselt mikroskoopilise grupi ülima elukvaliteedi tagajana. Järelduse teeb igaüks ise.

Kommertspankade solitairitamine väljendub protsendiga laenudes nagu ka Riigi Keskpangal, ainult protsent on kõrgem. Seega hakkab tekkima raha, mida ei ole toodetud ja mille omamise ning selle tõestamisega riigil tegelikult raskusi tekiks kui “appi” ei astuks majandus. Miks “appi”? Aga sellepärast, et tegelikult kasutatakse majandust vaid ära.

Majanduse olukord nagu me teame on halb. Lisaks on majandus samuti segane termin ja päris täpselt ei saa vist keegi aru, millal räägitakse majandusest, millal rahandusest ja millal eelarvelisusest, mis on rosolje kõigest eelnevast, pluss veel suur hulk meile tundmatuid materaale.

Mäletatavasti ütles üks Eesti riigiametnik meie riigieelarve kohta kui tekkis kisa, et seda hakkab kontrollima Euroopa Liit (isegi see mõiste on fenomenaalne, sest öeldakse ju ametlikes dokumentides, et “Euroopa Liit ja tema 27 liikmesriiki”, millest järeldub, et see 1 ei ole mitte 27 summa vaid midagi ülevamat), et seda materjali, riigieelarvet paberkanjail, on pool tonni ja seda ei suuda keegi läbi lugeda ja et meie rahvaesindajad saavad äärmisel juhul pool kilokest sellest poolest tonnist. Kes nüüd ülikooli lõputöös on kokku puutunud korrelatsioonarvutustega, võib välja rehkendada, kas meie rahvaesimiku käes olev pool kilo materjali, millest ta poole ehk läbigi lehitseb, on ikka statistiliselt oluline suurus, mis annab kindluse riigieelarve hääletusel langetada õige otsus. Riigieelarve = ding an sich?

Mis dikteerib majanduse olukorra? Esimese astme seosena pangad ja riigimaksud. Teise astme seos on tooraine ja riigimaksud. Kolmas seos on palgad ja riigimaksud. Tundub, et riik on igal pool jalus? Ei ole, sest raha riigimaksudeks tuleb kommertspankast, riik ainult sunnib selle sündima.

Alustame viimast ringi. Kus on raha? Kommertspankades, kes selle omakorda on saanud Keskpankadelt, millele riik on oma seadustega andnud raha loomise monopoli, ja nii riigid kui rahvad on neile veel võlgugi. Muidugi mitte kõik, aga see viga olevat parandatav. Kus ei ole raha? Majanduses, sest majandustegevuseks peab laenu võtma ja protsendiga tagasi maksma. Kui sa tahad midagi toota, peab sul olema selle tootmise käivitamiseks raha. Et aga sa sünnid siia ilma palja tagumikuga ja ilma rahata, siis tuleb võtta laenu ja kustutada enamalt jaolt oma tulevik. Jääb vaid loota, et sa oma võlgu ei pärandada. Teine tee on toota midagi n.ö. lahtisest ressursist – maast, veest, õhust ja päikesepaistest ehk põllumajandusest. Ent siingi istub pank sulle turjale – traktor tohib olla ostetud vaid kindla panga laenuga kindlalt tootjalt, igasugused euronormid tuleb täita ja toote hinnad on pankade kontrolli all. Kui pangandusel tuleb tahtmine,

organiseeritakse hinnad alla, laenuprotsent jääb maksmata ja siis müüakse su vara võetud laenu katteks ja sa astud nivelleeritud proletariaadi kasvavasse peresse. Sama kehtib ka riikide kohta, seda protsessi reguleerib ka Target.

Finišisirge? Nõmme Raadio 13.04.2012. a. Lõunatunnis oli juttu, et Euroopa Keskpank arutas 7. märtsil 2012 küsimust Eesti hoiu-laenuühistute klassifitseerimise kohta ja langetas sellekohase otsuse. Euroopa Keskpanga nõukogu otsustas, et “eurosüsteemi minimaalse reservinõuete ja Euroopa Keskpanga statistilise aruandluse kohustuste täitmise suhtes tuleb Eesti hoiu-laenuühistuid käsitleda krediitiasutustena”. Euroopa Keskpanga nõukogu kohustas Eesti Panka esitama EKP juhatusele kinnitamiseks selle otsuse ellu viimise ajakava. Just nimelt kohustas, sest Eesti Panga seaduse järgi:

1. Eesti Pank juhindub oma tegevuses Eesti Vabariigi põhiseadusest (mille üle võiks uhke olla, kui lugu ei jätkuks)
2. Eesti Vabariigi põhiseaduse täiendamise seadusest (ehk siis põhiseaduseülesest seadusest, mille puhul meie põhiseadust “kohaldatakse” kui mõni EU akt sellega vastuolus on)
3. Euroopa Liidu toimimise lepingust (milles TEMA MAJESTEET BELGLASTE KUNINGAS, SAKSAMAA LIITVABARIIGI PRESIDENT, PRANTSUSE VABARIIGI PRESIDENT, ITAALIA VABARIIGI PRESIDENT, TEMA KUNINGLIK KÕRGUS LUKSEMBURGI SUURHERTSOGINNA, TEMA MAJESTEET MADALMAADE KUNINGANNA, OTSUSTADES panna aluse üha tihedamale liidule Euroopa rahvaste vahel... Feodaalne värk, mis?)
4. Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirjast (mis samuti näikse olevat kõrgem ühe väikeriigi põhiseadusest)
5. Euroopa Keskpanga õigusaktidest (
6. käesolevast seadusest (mis samuti lajab meie põhiseadusele servitie)
7. muudest seadustest (no mida veel?!)
8. ning oma põhikirjast (veel üks “überdokument”)

Seega tahetakse ilmselt hakata Eesti hoiu-laenuühistute tegevust Hoiu-laenuühistu seaduse asemel, mis nõuab osakapitaliks 31 950 eurot, reguleerima Krediitiasutuste seadusega, mille järgi Krediitiasutusel peab olema neto-omavahendeid summas, mis on võrdne vähemalt 5 000 000 euroga Eesti Panga kursi järgi. Põnevaks teeb mängu see, et üks väikeriik, kelle osalused EU

abipakettides on paari protsendi piires kui sedagi, pälvib Euroopa Keskpanga nõukogu nii suurt tähelepanu, et talle pühendatakse eraldi päevakorrapunkt. Ilmselt tunnetas Ühendatud Anumate Solitaire' i komitee ohtu ühistulise tegevuse ehk siis kodanike vaba otsustuse poolt ning kardab “nakkuse” levikut.

Mis võiks olla selle käigu eesmärk? Kas väiksemate ühistute kõrvaldamine? Sest viis miljonit netovahendeis ei ole tänases Eestis kuigi kergesti saavutatav ja kui siia juurde vaadata nimekirja Eestis viimasel kahel aastakümnel tegutsenud pankadest, siis on perspektiiv ühene. Teisalt on viis miljonit kõigest paarkümmend eurot igalt meie teo- ja töövõimeliselt isikult. Arvestades isikute seotust ning varanduslikku seisut, tuleks see summa vast korrutada kolme või neljaga. Arvestades meie inimeste leigust ja loidust lisaks veel sajaga kui mitte enamaga. Ometi oleks oma hoiu-laenuühistu ja oma raha Eesti Vabariigi ainus legaalne võimalus ühendatud anumatest pisutki välja pääseda ja nende anumate tasetki tõsta. Ent just seda übersüsteem ei tahagi. Ja just see ta ükskord tapab. Kas koos meiega või ilma, see on siiski teatud piires meie teha kui soovime selles Solitaire's osaleda mitte käelise tegevuse pärast vaid võidusooviga.

Ajalugu olevat dünaamiliselt muutuv teadus. Arvan, et dünaamiliselt on muudetud ka vana Moosese ja käsulaudade lugu. Kui mäletate, lõi Mooses käsulauad puruks ja ei langenud Suure Autori püha viha alla. Küll aga kasutas Suur Autor tema tahte vastaselt sündinut teise parandatud ja võimalik, et ka täiendatud eksemplari dikteerimiseks. Kindlasti oli esimene eksemplar paljusõnalisem ja teine juba kompaktsem, kusjuures välja on päris kindlasti jäänud 11. käsk, mis vana Moosese andekssaamise tingis: sina ei pea mitte alla andma! See käsk ei tohtinud mingil juhul sattuda inimeste kätte. Ja ilmselt ei sattunudki. Küll aga said selle kuidagi kätte, ilmselt panid killukestest kokku, kuldvasikakummardajad. Vastakem neile siis samaga.